

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KFI/FVFB	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Filozofie vědy		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	28.05.2024 18:47

Pracoviště / Zkratka	KFI / FVFB			Akademický rok	2023/2024
Název	Filozofie vědy			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 6 Kred.			Forma zakončení	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	35 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	10
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano			Hodn. stup. zp. před zk.	S/N
Hodnotící stupnice	1 2 3 4				
Počet hodin kontaktní	Ano v případě předchozího hodnocení 4 nebo nic.				
Automat. uzn. záp. před zk.					
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem předmětu je přiblížit studentům základní problémy filozofie vědy. Představit jim filozofické pohledy na vědu v jednotlivých obdobích historického vývoje. Seznámit studenty s nejvýznamnějšími autory, kteří z filozofického hlediska zkoumali vědu, a zhodnotit zásadní myšlenky a teze, které ovlivnily vývoj filozofie vědy.

Kurz je rozvrhován jednou za dva roky.

Požadavky na studenta

Zápočet: Aktivní účast na semináři (domácí příprava na četbu seminárních textů, schopnost na semináři rozebrat/vyložit/interpretovat vybranou pasáž). Seminární práce analyzující vybrané dílo filosofie vědy 20. století v rozsahu 5-8 normostran a splňující formální náležitosti odborného textu. Práce vychází z vlastní četby primárního textu (1.roč) a konfrontuje ji s relevantní sekundární literaturou (2.roč). Vypracování práce předchází odevzdání anotace v polovině semestru v rozsahu 2-3 normostrany obsahující osnovu práce, hlavní teze a seznam použité literatury.

Zkouška: Zkouška je kombinovaná a ověřuje znalosti základních koncepcí filosofie vědy 20. století a schopnost charakterizovat jejich klíčové představitele. Zkouška předpokládá domácí četbu 3 vybraných klíčových filozofických děl daného období.

Obsah

1. Filosofie, věda, filosofie vědy: Co je to filosofie vědy?
2. Logický pozitivismus a verifikacionismus
3. Problém konfirmace vědeckých teorií
4. Karl R. Popper a falzifikacionismus
5. Michael Polanyi a tacitní vědění
6. Historický obrat: Thomas S. Kuhn a vědecké revoluce
7. Imre Lakatos a metodologie vědeckých výzkumných programů
8. Paul K. Feyerabend a kritika vědecké metody
9. Larry Laudan a vědecký pokrok

10. Stephen Toulmin a evoluční epistemologie
11. Sociologický obrat: vznik sociologie vědeckého poznání
12. Další vybrané přístupy a problémy ve filosofii vědy (feminismus, naturalismus, aj.)

Studijní opory

Studenti mají k dispozici oporu ve formě skupiny/týmu v rámci systému Microsoft Teams.

Studenti mají k dispozici elektronickou učebnici v rámci Kompendia KFI - <https://www.esf.kfi.zcu.cz/kompendium/>

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Doc. PhDr. Vladimír Havlík, CSc. (100%)
- **Přednášející:** Doc. PhDr. Vladimír Havlík, CSc. (100%)
- **Vede seminář:** Mgr. Jitka Paitlová, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Základní:** Fajkus, Břetislav. *Filosofie a metodologie vědy : vývoj, současnost a perspektivy*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2005. ISBN 80-200-1304-0.
- **Základní:** Kuhn, Thomas S. *Struktura vědeckých revolucí*. Praha : Oikoymenh, 1997. ISBN 80-86005-54-2.
- **Doporučená:** Hempel, C. G. *Filosofie přírodních věd*. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2015.
- **Doporučená:** Russell, Bertrand. *Logika, věda, filozofie a společnost*. 1. vyd. Praha : Svoboda-Libertas, 1993. ISBN 80-205-0219-X.
- **Doporučená:** Popper, Karl Raimund. *Logika vědeckého zkoumání*. 1. vyd. Praha : Oikoymenh, 1997. ISBN 80-86005-45-3.
- **Doporučená:** Zámečník, L. H. *Nástin filosofie vědy: empirické základy vědy v analytické tradici*. Brno : Host, 2015.
- **Doporučená:** Carnap, Rudolf. *Problémy jazyka vědy*. Praha : Svoboda, 1968.
- **Doporučená:** Feyerabend, Paul. *Rozprava proti metodě*. Vyd. 1. Praha : Aurora, 2001. ISBN 80-7299-047-0.
- **Doporučená:** Toulmin, S. *The Philosophy of Science: An Introduction*. New York : Hutchinson's University Library, 1953.
- **Doporučená:** Godfrey-Smith, Peter. *Theory and reality : an introduction to the philosophy of science*. 2003. ISBN 0-226-30063-3.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Kontaktní výuka	52
Vypracování seminární práce v bakalářském studijním programu [5-40]	40
Příprava na zkoušku [10-60]	64
Celkem:	156

Hodnotící metody

Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Kombinovaná zkouška,

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Seminární práce,

Demonstrace dovedností (praktická činnost),

Individuální prezentace,

Předpoklady

Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:

představit základní postavy a témata klasické epistemologie

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

používat s porozuměním filosofickou terminologii klasické epistemologie

identifikovat problém (tezi) a reprodukovat argumentaci obsaženou v zadaném textu

využívat moderní technologie, zejména informační databáze

Vyučovací metody

Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:

Přednáška založená na výkladu,

Analyticko-kritická práce s textem,

Samostudium,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

Demonstrace dovedností,

Seminární výuka (badatelské metody),

Samostatná práce studentů,

Prezentace práce studentů,

Výsledky učení

Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:

představit základní postavy a témata filosofie vědy 20. století

charakterizovat nejdůležitější filosofické interpretace vědy a vysvětlit jejich souvislosti

shrnout vybrané významné filosofické spisy filosofie vědy 20. století

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

analyzovat pramenné filosofické texty filosofie vědy 20. století

interpretovat vybrané pasáže klíčových textů filosofie vědy 20. století

sledovat argumentační postupy konkrétních autorů nebo vybraných textů filosofie vědy 20. století

argumentovat a diskutovat o konkrétním tématu filosofie vědy 20. století

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Filozofie	Bakalářský	Prezenční	Filozofie	1	21-1,3	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Filozofie	Bakalářský	Prezenční	Filozofie	1	22-2	2023	Povinné předměty	A	2	LS
Filozofie	Bakalářský	Prezenční	Filozofie	1	18-4	2023	Povinné předměty	A	2	LS